

**ONTWERP VAN NORM INZAKE DE TOEPASSING VAN DE INTERNATIONALE STANDAARDEN VOOR
KWALITEITSMANAGEMENT 1 EN 2 (ISQM 1 EN 2) EN VAN ISA 220 (HERZIEN) IN BELGIË**

**Analyse van de commentaren ontvangen op de openbare raadpleging die door het IBR werd
georganiseerd en standpunt van de Raad van het IBR**

30 september 2022

1. Context

- 1.1. Een eerste openbare raadpleging – overeenkomstig artikel 31 van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren – omtrent deze ontwerpnorm vond plaats van 11 maart tot 11 april 2022.
- 1.2. In dit verband werd één reactie ontvangen van een stakeholder, het Belgisch Overlegcentrum der Bedrijfsrevisoren. Deze reactie was positief en gunstig voor het aannemen van het ontwerp van norm en leidt dus niet tot een wijziging van het ontwerp van norm. De integrale brief zal worden gepubliceerd op de website van het IBR.
- 1.3. Naar aanleiding van deze openbare raadpleging heeft de Raad van het IBR echter besloten om het toepassingsgebied van het ontwerp van norm te wijzigen om deze in overeenstemming te brengen met de verplichting om “organisatorische vereisten” in te voeren voor de bedrijfsrevisoren voor de uitvoering van revisorale opdrachten overeenkomstig de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren (artikel 19). Aangezien deze wijziging van het toepassingsgebied substantieel is, heeft de Raad – overeenkomstig artikel 31 van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren – besloten om een tweede openbare raadpleging over deze ontwerpnorm te lanceren, die plaatsvond van 30 mei 2022 tot 30 juni 2022.
- 1.4. Het IBR heeft zes reacties ontvangen, allemaal van bedrijfsrevisorenkantoren die de vennoten en de medewerkers vertegenwoordigen. De integrale brieven zullen worden gepubliceerd op de website van het IBR, behoudens indien gevraagd werd dit niet te doen. Al deze reacties beoogden een uitstel van de datum van inwerkingtreding van het ontwerp van norm, zodat het beroep de tijd krijgt om de procedures en beleidslijnen aan te passen aan het nieuwe kwaliteitsmanagementsysteem dat voortvloeit uit ISQM 1, 2 en ISA 220 (Herzien).
- 1.5. In punt 2 van deze nota wordt een gedetailleerd overzicht van de ontvangen commentaren verstrekt alsook de evaluatie en argumentatie van de Raad van het IBR, met in voorkomend geval een voorstel tot wijziging van de ontwerpnorm.
- 1.6. Het aangepaste ontwerp van norm werd samen met deze nota goedgekeurd door de Raad van het IBR op 30 september 2022. De Raad heeft vastgesteld dat de gepaste procedure werd gevolgd en dat het dan ook niet nodig is om een nieuwe openbare raadpleging te organiseren.

2. Analyse van de commentaren ontvangen van bedrijfsrevisorenkantoren omtrent de datum van inwerkingtreding van de toepassing van ISQM 1, 2 en ISA 220 (Herzien) in België en standpunt van de Raad van het IBR hieromtrent

2.1. Commentaren

2.1.1. Om diverse praktische redenen hebben de zes bedrijfsrevisorenkantoren verzocht om uitstel van de datum van inwerkingtreding van de toepassing van ISQM 1, 2 en ISA 220 (Herzien) in België. Drie bedrijfsrevisorenkantoren hebben een uitstel van een jaar gevraagd (tot 15 december 2023 in plaats van 15 december 2022). Samengevat hebben de bedrijfsrevisorenkantoren ter ondersteuning van hun verzoek meer bepaald het volgende aangevoerd:

- dat de “ISQM-modellen per component” pas in september 2022 beschikbaar zouden zijn, namelijk twee en een halve maand vóór de geplande datum van inwerkingtreding (uiterlijk op 15 december 2022);
- dat deze modeldocumenten op het ogenblik van de openbare raadpleging nog niet volledig in het Nederlands en het Frans waren vertaald en nog werden aangepast aan de specifieke processen van de bedrijfsrevisorenkantoren;
- dat de geplande periode voor de implementatie van het kwaliteitsmanagementsysteem samenviel met de drukste periode voor de activiteiten van de bedrijfsrevisoren (september - november), waardoor deze implementatie voor veel bedrijfsrevisorenkantoren in de praktijk onrealistisch was;
- dat hierdoor een verschil tussen de bedrijfsrevisorenkantoren ontstond, wat zou bijdragen tot concurrentievervalsing tussen bedrijfsrevisorenkantoren in België.

2.2. Standpunt van de Raad van het IBR:

2.2.1. Het ter openbare raadpleging voorgelegde ontwerp van norm heeft tot doel de volgende drie standaarden in het Belgische normatief kader op te nemen: (1) de *International Standard on Quality Management (ISQM) 1, Quality Management for Firms that Perform Audits or Reviews of Financial Statements, or Other Assurance or Related Services Engagements (“ISQM 1”)*; (2) de *International Standard on Quality Management (ISQM) 2, Engagement Quality Reviews (“ISQM 2”)*; en (3) de *International Standard on Auditing 220 (Revised), Quality Management for an Audit of Financial Statements (“ISA 220 (Herzien)”)*.

2.2.2. Om de bedrijfsrevisorenkantoren te begeleiden in de toepassing van deze standaarden, is het IBR begonnen met het sensibiliseren van de bedrijfsrevisoren door hen een webpagina ter beschikking te stellen die gewijd is aan ISQM. Sinds april 2022 bevat deze webpagina, meer bepaald, een reeks videoclips die ingaan op de belangrijkste componenten van ISQM 1 en ISQM 2. Verder hebben de bedrijfsrevisoren sinds begin september 2022 op de website van het ICCI toegang tot “ISQM-modellen per component”. In juni 2022 werd een algemene informatiesessie over de ISQM-standaarden en modeldocumenten in het Nederlands en het Frans georganiseerd en in september 2022 organiseert het ICCI een reeks van 3 workshops in het Nederlands en het Frans om de bedrijfsrevisoren te helpen bij het gebruiken van de modeldocumenten.

2.2.3. In dit verband is de Raad van het IBR van mening dat het in het belang van het beroep is om, door het aannemen van het passend normatief kader, rechtszekerheid te bieden aan de bedrijfsrevisorenkantoren die zijn begonnen met het gebruikmaken van ISQM-gerelateerde tools en die bezig zijn hun systemen om te vormen om de op risico's gebaseerde benadering te hanteren en de componenten van het kwaliteitsmanagementsysteem te integreren, in overeenstemming met de ISQM-standaarden.

2.2.4. De Raad van het IBR is zich ervan bewust dat een dergelijke verandering van aanpak van het kwaliteitsmanagementsysteem van bedrijfsrevisorenkantoren tijd en middelen vergt en heeft daarom besloten om de opzet van het kwaliteitsmanagementsysteem in overeenstemming met ISQM 1 uit te stellen. Aldus dient de opzet te gebeuren tegen 1 januari 2023. De implementatie (met inbegrip van de monitoringactiviteiten) wordt gehandhaafd tot uiterlijk 15 december 2023. Zo wordt 2023 het sleuteljaar voor de overgang naar een kwaliteitsmanagementsysteem volgens ISQM 1. De Raad van het IBR wenste te verduidelijken dat de op grond van de paragrafen 53 en 54 van ISQM 1 vereiste evaluatie van het kwaliteitsmanagementsysteem zal dienen te worden uitgevoerd in het jaar volgend op 15 december 2023.

ISQM 2 en ISA 220 (Herzien) zullen van toepassing zijn op periodes die op of na 15 december 2023 aanvangen.

2.2.5. In dit verband werd ook de vraag rond de opheffingsdatum van ISQC 1 verduidelijkt.

2.2.6. Om iedere mogelijke verwarring met betrekking tot het toepassingsgebied van ISA 220 (Herzien) te voorkomen, heeft de Raad besloten om de paragraaf met betrekking tot het toepassingsgebied van ISA 220 (Herzien) (§ 1 van het ontwerp van norm) in overeenstemming te brengen met de paragraaf met betrekking tot de datum van inwerkingtreding van deze zelfde standaard (§ 5 van het ontwerp van norm, na wijziging hernummerd tot § 6) door:

- het schrappen van "ISA 220 (Herzien)" uit § 1 van het ontwerp van norm, waarin wordt bepaald dat ISQM 1 en 2 "en ISA 220 (Herzien)" van toepassing zijn op de revisorale opdrachten; en
- het toevoegen van een nieuwe paragraaf 3 om in herinnering te brengen dat ISA 220 (Herzien), net als de andere ISA's, van toepassing is bij de uitvoering van de controle van financiële overzichten (audit).

Er werd een nieuwe paragraaf 8 toegevoegd om te voorzien in de opheffing van ISA 200 vanaf de datum van inwerkingtreding van ISA 220 (Herzien).

2.2.7. De Raad van het IBR is van mening dat de assurance-opdrachten revisorale opdrachten zijn en dat het bedrijfsrevisorenkantoor kan beslissen om zijn kwaliteitsmanagementsysteem uit te breiden tot andere opdrachten, afhankelijk van zijn risicoanalyse.

2.2.8. Omwille van de samenhang heeft de Raad van het IBR ook beslist om de definitie van genoteerde entiteit af te stemmen op de definitie gebruikt in ISQM 1.
